

Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE)
nve@nve.no

Deres dato:

Deres referanse:

Vår dato:

08.05.2016

Høringsuttalelse vedrørende konsesjonssøknad for Reinelva kraftverk i Lyngen kommune.

Jeg er gjort kjent med at NVE har mottatt søknad fra Blåfall AS, datert 26.01.2016, om tillatelse til å bygge Reinelv kraftverk i Lyngen kommune.

Reinelv kraftverk vil slik jeg forstår utnytte et fall på 128 m fra inntaket på 134 moh. ned til kraftstasjonen med utløp på 6 moh. Rørgata er planlagt 1470 m lang og skal graves ned på sørsiden av elva. Det er planlagt 100 m ny vei til kraftstasjonen. Midlertidig vei opp til inntaket vil bli tilbakeført etter anleggsperioden. Middelvannføringen er 750 l/s og kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1,5 m³/s. Kraftverket vil ha en installert effekt på 1,5 MW og gi en årlig produksjon på 4,8 GWh. Utbyggingen vil føre til en redusert vannføring på en omtrent 1500 m lang elvestrekning av Reinelva. Det er planlagt slipp av minstevannføring på 210 l/s i sommersesongen (1.5 – 30.9) og 70 l/s resten av året. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av Reinelv kraftverk med tilhørende koplingsanlegg og kraftlinje.

Som grunneier noen meter høyere i landskapet har jeg ikke mottatt informasjon fra kraftselskapet eller NVE i forhold til dette, og jeg ber om at jeg i eventuelt senere konsesjonssaker om utbygging på eller i nærheten av Karnes gård, dvs også umatrikulerte områder tilhørende det tidligere Karnesgodset, tilsendes varsel og relevante dokumenter. Det vises til tidligere tilsendt dokumentasjon på eiendomsforholdet innsendt av Høyesterettsadvokat Gunnar Nerdrum.

Vi vet alle at verdens innbyggere og de som sitter i ulike maktposisjoner har ansvar for klodens fremtid. Vi er ansvarlige for forurensning og global oppvarming, og dette har betydning for vår egen arts fremtid. Vi må gjøre noen grep. Og vi har også ansvar for naturen med alt som lever der.

Politiske betraktninger:

El- sertifikater:

Vannkraft står i dag for et av de rimeligste alternativene innen produksjon av elektrisk kraft, og sto i 2006 for ca. 15% av verdens elektrisitetsproduksjon. Rundt 99% av elektrisitetsproduksjonen i Norge kommer fra vannkraft.

Ordningen med el-sertifikater er en felles norsk-svensk støtteordning som skal bidra til å øke produksjonen av fornybar kraft i Norge og Sverige. Samlet mål for ny fornybar elektrisitetsproduksjon i det felles elsertifikatmarkedet er 28,4 TWh i år 2020. 28,4 TWh tilsvarer strømforbruket til mer enn halvparten av alle norske husholdninger. Norge er ansvarlig for å finansiere 13,2 TWh og Sverige 15,2 TWh av utbyggingsmålet, uavhengig av hvor produksjonen kommer.

Så vidt u.t. kjenner til har NVE og OED allerede har innvilget nok konsesjoner til å oppfylle el-sertifikatavtalen med Sverige om å øke produksjonen med 28,4 TWh fornybar kraft til 2020.

Bruk av biomasse til oppvarming opplever også fortsatt vekst. I Sverige har bruken av biomasse energi til oppvarming overgått olje. Direkte geotermisk oppvarming er også sterkt økende. Bør heller Norge i større grad utvikle gode alternativer for utvinning av olje og gass som biodrivstoff?

Fornybarhetsdirektivet:

Regjeringen skriver om fornybarhetsdirektivet:

'Direktiv 2001/77/EC av 27.9.2001 om fremme av elektrisitet produsert fra fornybar energi i det indre elektrisitetsmarkedet...

EUs direktiv 2001/77/EC om å fremme fornybare energi i det indre elektrisitetsmarked ble vedtatt av EU 27. september 2001. Direktivet er hjemlet i EU-traktatens art. 175 (miljø). EØS-komiteen besluttet 8. juli 2005 å innlemme direktivet i EØS-avtalen. Direktivet har nå trådt i kraft i EØS.

Direktivets formål er at andelen fornybar elektrisitet av EU-landenes totale elkonsument skal øke og utgjøre 22,1 % i 2010, mot 13,9 % i referanseåret 1997. Dette målet er utledet fra EUs overordnede mål om at 12 % av totalt energiforbruk i 2010 skal komme fra fornybare energikilder. Målet er også knyttet opp til EUs klimapolitikkstrategi siden en overgang til fornybar energi reduserer klimagassutslippene. I tillegg er direktivet ment å styrke energiforsyningssikkerheten, øke spekteret av energibærere, beskytte miljøet samt skape arbeidsplasser og økonomisk aktivitet.

Det er gjennom direktivet skapt en forventning til en generelt styrket politikk for å fremme kraftproduksjon fra fornybar energi. Dette kan skje gjennom ulike virkemidler, og det er ikke gitt føringer for valg av virkemiddel.

Utfordringer:

Vi vet at noen land får mesteparten av sin kraft fra fornybare kilder, deriblant Island og Paraguay (100%), Norge (98%), Brasil (86%), Østerrike (62%), New Zealand (65%), og Sverige (54%).

Hovedutfordringen til Norge er slik jeg forstår det at totalt energiforbruk omfatter betydelig forbruk av fossile energikilder. I tillegg er utvinning av olje og gass betydelig energikrevende og både fornybar- og ikke- fornybar energi brukes i denne prosessen. Hadde vi i stor nok grad klart å redusere forbruket av fossile energikilder, kunne Norge stå fram som et miljøvennlig land som også kan bistå naboland med ren energi.

Fornybart biodrivstoff har bidratt til en betydelig nedgang i oljeforbruket i USA siden 2006. De 93 milliarder liter biodrivstoff produsert på verdensbasis i 2009 erstatter tilsvarende anslagsvis 68 milliarder liter bensin, lik ca. 5% av verdens bensinproduksjon.

Når skal vi som et av verdens rikeste land få tilstrekkelig biodrivstoff tilgjengelig?

En langsiktig tenkning i valg av fornybare kilder, antar jeg også i større grad sikrer en bedre økonomi for fremtidige generasjoner. Og så må vi også gjøre en jobb for å redusere forbruket.

Vannkraftsituasjonen i Norge:

Blant annet FNF Troms og Naturvernforbundet jobber for å påpeke det store presset på vannressursene i fylket. Per i dag ligger rundt 40 søknader inne hos NVE. Av tidligere vannkraftsaker i fylket er over 90 gitt konsesjon, kun rundt 20 er avslått. FNF Troms og Naturvernforbundet registrer det store antallet utbyggingssaker med bekymring da vi ser at viktige natur- og friluftsverdier ofte blir skadelidende. Dagens situasjon synes å være preget av en planløs småkraftutbygging hvor landskap, biologisk mangfold, naturkvaliteter, folkehelse og opplevelseskvaliteter ofte forringes. Vi oppfordrer til at disse verdiene tillegges ytterligere vekt.

U.t. er kjent med at FNF Troms og Naturvernforbundet understreker at Norge og Nord-Norge har overskudd på kraft. De skriver at Nordland har et overskudd på hele 40 %, og kraftoverskuddet vil øke ytterligere de neste årene. I Troms er situasjonen noe mer nyansert, likevel er potensialet for effektivisering av gamle kraftverk stort. Det er også store muligheter for energisparing- og effektivisering i en rekke andre sektorer i fylket. Det er også allerede gitt konsesjon til større vannkraft- og vindkraftutbygginger som vil gi vesentlige nye bidrag. I den grad nye fornybarprosjekter må bygges ut ser vi at dette gjøres helhetlig og at de minst konfliktfylte områdene vurderes på et solid kunnskapsgrunnlag. I dag mener vi at tempoet og omfanget av småkraftutbyggingen er unødig høy, samt at kost-nytte ofte er lite balansert hva gjelder kraft produsert per negativ konsekvens for

allmenne interesser og inngrep i naturen. Flere av søkerne viser til at deres fornybare kraft vil fortrenge ikke-fornybar forurensende kraftproduksjon, som for eksempel kullkraft, gasskraft og atomkraft. FNF Troms har allerede etterspurt en detaljert oversikt over hvordan kraften fra disse kraftverkene faktisk skal erstatte disse. Det vil også være interessant å få svar på hvordan denne kraften ikke hovedsakelig kommer som et tillegg til eksisterende produksjon, noe som vil kunne føre til lavere energipriser og økt forbruk uten reelle klimaeffekter.

Tore Hogstad i Røyken Venstre uttalte 03.09.2010: *Kraftsituasjonen i Bergensområdet hevdes å være prekær, og skremmescenariet er et mørklagt Vestland. Det sies lite om at vel 90% av økningen i forbruket er fra elektrifisering innen olje- og gassinstallasjoner.*

Vi kan gå enda lenger tilbake i tid og se på Altavassdraget hvor utbyggingen ble igangsatt til tross for massive protester. I ettertid er det mange som mener at det ikke fantes behov for utbygginga. Har da utbyggingen i all ettertid heller ikke vært begrunnet i et reelt behov? I hvert fall ut over unødvendig utvinning av olje og gass?

En mer helhetlig vurdering:

Jeg tenker det er nødvendig å vurdere vannkraften også sett i sammenheng med annet energiforbruk i landet og verden for øvrig.

Eksempel fra VG 28.11.2006 som jeg håper vi slipper å se i fremtiden:
- *Nordmenn er noe av det verste som finnes!*

Kraftsalven kommer fra BI-professor Jørgen Randers, som ledet Lavutslippsutvalget som i oktober la frem sin NOU-rapport - «Et klimavennlig Norge».

- *Vi slipper ut mer CO2 pr. hode enn de fleste mennesker i verden, sier Randers.*

Utslipp av CO2 (karbondioksid) utgjør omlag 80 prosent av Norges totale utslipp av 55 millioner tonn klimagasser.

Det meste av dette stammer fra petroleumsindustrien, den kraftkrevende industrien og andre næringer.

Likevel viser en utregning fra Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) at hver nordmann i gjennomsnitt slipper ut 5,7 tonn CO2 i året. Dette inkluderer blant annet produksjon og transport av varer og tjenester i tillegg til flyreisene vi foretar i og utenfor Norge.

Jeg frykter at vi har kommet inn i en negativ sirkel. Den bør vi bryte på en god måte.

Forslag til gode tiltak:

Jeg er nok ikke den fremste eksperten, men vil oppsummere det jeg så langt har klart å lese meg frem til. Og jeg mener at vi som nasjon i stor grad vet hvordan vi burde gjøre det. Det viktigste er, tenker jeg, å se på hovedproblemene som er petroleumsindustrien og at vi har et for stort forbruk.

Biodrivstoff:

Teknologirådet skrev i 2013:

Biodrivstoff er klimanøytralt og kan fremme næringsutvikling i Norge. .. Økt bruk av biodrivstoff i stedet for fossilt drivstoff kan gi vesentlige klimagevinster, og fremme næringsutvikling og verdiskaping.

Landbasert transport står for ca. 22 prosent av Norges samlede CO2-utslipp. Bruk av biodrivstoff kan, hvis man går frem på rett måte, gi vesentlige utslippsreduksjoner.

Omsetning biodrivstoff: I 2011 ble det omsatt 154 millioner liter biodrivstoff i Norge. Dette utgjør 3,75 % av den totale mengden drivstoff som er solgt til veitrafikken i samme år. Tilsvarende var andelen biodrivstoff i 2010 på 3,69 %.

Publisert under: Regjeringen Stoltenberg II

Utgiver: Miljøverndepartementet: Påbud om økt omsetning av biodrivstoff

Nyhet | Dato: 29.03.2010

Omsetningspåbudet for biodrivstoff til veitrafikk økes fra 2,5 til 3,5 prosent fra 1. april. Påbudet økes til 5

prosent når det innføres miljø- og bærekraftskriterier for biodrivstoff. Det tas sikte på å innføre bærekraftskriterier 1. januar 2011.

I Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2015 ble det lagt til grunn at kravet til omsetningen av biodrivstoff i veitrafikken økes fra 3,5 prosent til 5,5 prosent fra 1. juli 2015.

Det er vel og bra, men er 5,5 % bra nok? Hvilket potensiale har avfallsindustrien i Norge?

Biodrivstoff som produseres av avfall, rester, lignocellulose eller cellulose, gir som regel en større reduksjon i klimagassutslipp enn konvensjonelle biodrivstoff produsert av råvarer som kunne ha blitt brukt som mat, for eksempel raps, mais, soya, sukkerrør. Med en tett befolkning på jordkloden, er det klart at vi må bruke dyrkbar mark til matproduksjon og heller i større omfang omforme avfall til nyttbar energi. Og det er en selvfølge at vi ikke skal hugge ned regnskog for å utvikle biodrivstoff.

Bioenergi:

Enova som et statlig foretak arbeider for å redusere energibruken og øke produksjonen av fornybar energi i Norge. Jeg er kjent med at Enova gir tilskudd til bioenergianlegg og har selv ønsket å etablere dette i Lyngen, men Lyngen kommune har foreløpig dessverre takket nei til dette. Bioenergianlegg med flis fra Karnes gård vil eksempelvis kunne varme opp hele Solhov og et nytt bygg på eiendommen. Kanskje burde vi hatt flere bioenergianlegg som bruker flis fra toppskudd og kvist? Omfanget av bioenergianlegg bør selvfølgelig heller ikke bli så omfattende at det ikke blir tilstrekkelig biologisk nedbrytbart materiale igjen i naturen.

Annen bærekraftig energiutvikling:

Grunnvarme og varmepumpe kan nevnes som det jeg forstår å være gode eksempler på alternativ til ytterligere energiutvikling om behovet skulle oppstå.

UngEnergi.no skriver blant annet om bølgekraft: *Norge har en langstrakt kyst og stor bølgeaktivitet, likevel har vi ikke satt i gang utbygging av bølgekraftverk. Dette skyldes at vi ikke har hatt noe behov for å satse på denne teknologien, og forskningen har dermed blitt nedprioritert. I de siste årene har det likevel vært en positiv utvikling på forskningsstadiet. Når en kommer over til konstruksjon og pilotanlegg er det mye bedre rammevilkår i utlandet. De fleste norske bedrifter som driver pilotanlegg av bølgekraft flytter til Storbritannia. Der har myndighetene satset sterkt på substitusjoner til fornybar energi. Den norske strømprisen er veldig lav sammenlignet med andre land, og det er derfor lettere å få bølgekraft som konkurransedyktig energikilde i utlandet.*

Bølgekraft antar jeg Norge vurderer potensialet for? I hvert fall om det skulle bli en utfordring om klimaforandringer fører med seg mindre vann i de eksisterende vannkraftverkene.

Annen ikke bærekraftig energiutvikling vi ikke bør la oss lure av:

Vindkraft:

Jeg er informert om at det er svært energikrevende å produsere vindmøller, og ser ikke at det vil være fornuftig å utvikle videre. De viser også at de skader natur og fugleliv i betydelig grad. Dette har vært løftet frem flere ganger og jeg kan blant annet vise til høringsuttalelser i forbindelse med konsesjonssøknader om vindkraftutbygging.

Solcellepanel:

Det jeg leser om solcellepanel tilsier at de negative konsekvensene overstiger de positive. Man kan finne et for meg ukjent antall uttalelser om at aggressive kjemikalier benyttes i produksjonen, og mer aggressive kjemikalier jo mer effektive solcellepanelet er.

Forsker Otto Andersen skrev i sin kronikk 25.10.2013 at solceller kan bli den nye miljøtrusselen. Ettersom dette sannsynligvis ikke er så kjent ennå, limer jeg inn:

Utbredelsen av solceller er imidlertid svært begrenset i dag, og ifølge det internasjonale energibyrået (IEA) utgjør det mindre enn en prosent av den globale elektrisitetsproduksjonen. Men den vokser raskt, og IEA ser for seg at i 2050 vil 25 prosent av elektrisiteten i verden komme fra solenergi. ...

Det har hittil ikke vært noen vesentlig debatt om negative miljøkonsekvenser av solcelleindustrien. Solceller har på mange måter har vært framstilt som den mest uproblematiske formen for fornybar elektrisitetsproduksjon. Dette bildet endres radikalt når tilvirkningen av solcellene tas med i vurderingen.

Solcellenes livsløp gir negative miljøkonsekvenser.

For å produsere solcellepaneler må man først lage wafere, som er tynne skiver av krystallisk silisium.

Solcellewaferer må ha riktig struktur, og for å få det går de gjennom en serie med behandlinger i ulike kjemikaliebad. Mellom hver behandling må waferene skylles i vann slik at kjemikalierester ikke blir med til neste bad. Dette gjentas flere ganger og medfører svært stort forbruk av vann. En middels stor solcellefabrikk (1,4 GW kapasitet) som utfører denne prosessen forbruker 15 000 liter vann per minutt, i følge [NINES Photovoltaics](#). I tillegg til det høye forbruket tilføres vannet gjennom prosessstegene toksiske forbindelser som det er nødvendig å fjerne ved behandling i egne renseanlegg.

Det andre, og kanskje mer alvorlige ankepunktet ved solcelleproduksjonen, er utslipp av klimagasser. Det dreier seg blant annet om utslipp av gassene heksafluoroetan (C₂F₆), nitrogentrifluorid (NF₃), og svovelheksafluorid (SF₆). Disse er alle ekstremt kraftige klimagasser, med globalt oppvarmingspotensiale (GWP) på henholdsvis 9200, 17200, og 39800. GWP er mål på gassenes effekt på atmosfærens oppvarming, i forhold til effekten den vanligste klimagassen CO₂ har (GWP for CO₂ er 1).

Kommer dårlig ut.

Med disse faktorene inkludert i miljøregnskapet kommer solcelleteknologien svært dårlig ut, med veldig høye klimagassutslipp, når den sammenliknes med andre måter å fremskaffe elektrisitet på. Selv om resultatene fra ulike studier varierer mye, er det et generelt trekk at solcellenes livsløp innebærer et betydelig større utslipp av klimagasser enn andre teknologier for omdanning av fornybar energi til elektrisitet.

Med metodologi fra EU's [ExternE](#) om eksterne kostnader for energi, er for eksempel livsløpsutslippene fra solcelleinstallasjoner i Tyskland beregnet til 180 gram CO₂-ekvivalenter per generert kilovatt-time (kWh). Den nye innsikten om solcellenes miljøbelastning må tas med i betraktning for å bidra til en mer nyansert debatt og utvikling av fornybar energi.

Reduksjon av forbruk:

Det er vel liten tvil om at forbruket vårt er for stort. Vi kan øke avgifter på flyturer og velge å reise mindre. Norge er også et yndet ferieland. Jeg mener ikke at vi aldri skal reise på ferie eller at vi ikke skal kunne kjøpe inn det vi trenger. Men vi kan være betydelig mer forsiktige. Vi kan velge dette eller vi kan fortsette å legge press på jordkloden og til slutt selv bli presset ned i en lavere levestandard. Det er ikke det optimale. I jobbsammenheng kan vi i større grad velge telematikk/ skype for business fremfor lange flyreiser eller bilreiser. Vi kan la være å kjøpe unødvendig. Industrien har også et ansvar for å produsere varer som har en god holdbarhet og som ikke er produsert for å gå i stykker rett etter at garantien har gått ut. Vi har mange muligheter. Og vi kan velge biodrivstoff fra avfallsprodukter om vi har det tilgjengelig.

Inngrepsfri natur

Miljødirektoratet skriver på sin nettside:

At vi har store sammenhengende områder med tilnærmet urørt natur, er en vanlig oppfatning i Norge. Virkeligheten er at det finnes langt mindre urørt natur i dag enn for bare noen tiår siden. Natur uten tyngre tekniske inngrep er under stadig press. Det har konsekvenser for den nasjonale kulturarven og naturmangfoldet.

Stadig mindre inngrepsfri natur

Inngrepsfri natur er en etablert arealbruksindikator som viser status og utviklingstrekk for større sammenhengende naturområder med et urørt preg i Norge.

Omtrent 44 prosent av Norges areal (unntatt Svalbard og Jan Mayen) var per januar 2013 definert som inngrepsfritt. Utbygginger av blant annet veier og energianlegg gjør at vi får stadig mindre inngrepsfri natur i hele landet. Reduksjonen og oppstykingen er størst i Sør-Norge, som har minst areal inngrepsfri natur igjen. Store deler av de gjenværende inngrepsfrie naturområdene er høyfjell, breområder og uproduktiv mark. Tapet av inngrepsfri natur er kartlagt siden slutten av 1980-årene.

Tapet var størst i perioden 1988 – 1993 og gikk så ned til det lavest registrerte i perioden 1998-2002. Siden 2002 har bortfallet økt jevnt og trutt for hver kartleggingsperiode. En kartlegging sammenstilt av Miljødirektoratet i 2014, viser at i underkant av 900 kvadratkilometer inngrepsfri natur har gått tapt i perioden 2008-2012.

Konsekvenser:

Viktig nasjonal naturarv går tapt

Områder med "naturlig natur" er viktige å ta vare på fordi de er viktige for biologisk mangfold og landskap og gir mulighet for unike naturopplevelser. Dette er områder som også kommende generasjoner har rett til å oppleve.

De fleste inngrepene i naturen er irreversible, slik at verken landskap eller biologisk mangfold enkelt kan gjenskapes. Områdenes verdi for friluftsliv, turisme og forskning vil lett kunne forringes.

Større områder uten tyngre tekniske inngrep er en viktig del av den norske naturarven og er ansett som en knapphetsressurs både i nasjonal og internasjonal sammenheng.

Påvirkning:

Veibygging og anlegg for energiproduksjon påvirker mest.

Menneskelig påvirkning på naturen og miljøet endres over tid, men i dag finnes det knapt noen områder som er upåvirket av mennesker. Skalaen av påvirkning kan spenne fra byer, områder med intensivt jordbruk og til områder med villmarkspreget.

De viktigste årsakene til reduksjonen i inngrepsfrie naturområder i perioden 2008 - 2012 var:

-veibygging, spesielt i skogbruket

-energiproduksjon og energitransport

Planlagt inngrep vil angivelig ikke føre til noen endring i INON-status for området. Inngrepsgraden vil likevel øke og kunne bidra til å forringe opplevelsen av området. En bekymring er at man ved å gjøre små endringer i første omgang vil kunne få forenklet prosessen med å gjøre større inngrep i naturen senere da argumentet med INON-status angivelig faller fra. Jeg håper INON-status kun brukes som argument for å forhindre utbygging av de planer som vil forringe inngrepsfrie naturområder og at man ikke bruker en manglende endring til å argumentere for unødvendig utbygging. Det er klart at også minstevannsføring i elva har konsekvenser for opplevelsen av området.

Friluftsliv

Lyngsalpene er et eldorado for friluftsliv. Det spektakulære og varierte landskapet er et yndet reisemål langt utenfor Norges grenser og har internasjonale kvaliteter. Det vises til FNF sine anmerkninger om friluftslivet i sin høringsuttalelse.

Biologisk mangfold

Det er beskrevet at det ikke er uvanlig at undersøkelser som gjennomføres i forkant av en konsensjonssøknad ikke er tilstrekkelig godt vurdert. Videre ønsker jeg også her å vise til FNF sin høringsuttalelse som under denne overskriften sier.

Det er ikke registrert verdifulle naturtyper, rødlistede karplanter og lav eller truete vegetasjonstyper langs Reinelva. Det er derimot et nasjonalt viktig viltområde for dykkfugler i nærheten av tiltaksområde som utbyggingen vil påvirke negativt. Utbyggingen av Reinelv kraftverk fører til redusert sedimentering i utløpet i det marine grunnvannsområdet på grunn av lavere vannføring i selve elveløpet. Tiltaket vurderes å ha middels negativ konsekvens for fugl og vilt. Fra søknaden heter det at: «Det er vanskelig å si hvor stor påvirkning sedimenteringen fra akkurat Reinelva har på dette viltområdet, og det er mange andre elver som også har sitt utløp der.» FNF Troms mener dette vitner om et svakt kunnskapsgrunnlag og at Naturmangfoldlovens paragraf 9, føre-var-prinsippet, bør slå inn.

I biologisk mangfold rapporten for Lyngen kommune (Strann et al. 2005) står det om viltområdet Veidal – Eidstranda at: «Dette er et stor marint grunnvannsområde som er et nasjonalt viktig vinterområde for en rekke dykkfugler. Årlig overvintrer flere titalls gulnebbblom (ansvarsart), noen få

smålom (hensynskrevende), rundt 100 svartender (bør overvåkes), 200-400 sjørrer (bør overvåkes) og noen hundre praktærfugler (ansvarsart). Området er også viktig for den lokale ærfuglbestanden og siland (ansvarsart).» Det har de siste årene vært en stor tilbakegang av sjøfugler og vadefugler i Norge, som følge av en rekke årsaker. En bør derfor være ekstra varsom med å forrige nasjonalt viktige habitater og viltområder.

FNF Troms reagerer på at det ikke er gjort noen undersøkelser av fisk i elva. Det som er å finne i konsesjonssøknaden baserer seg på en personlig melding. Erfaringsbasert kunnskap er avgjørende, men det er også fordelaktig med reelle undersøkelser i elva, særlig når det gjelder sjørøyebestand. Sjørøyebestandene i Norge i dag utsettes stadig for et større press, både gjennom kraftutbygging og andre faktorer. Sjørøyebestanden i Reinelva er satt til lokal verdi (C). Og konsekvensene er satt til middels til liten. Det heter at «Bestanden er beskrevet som liten, og oppfyller sannsynligvis ikke kriteriene for regional eller nasjonal verdi. Sjørøyebestanden i Reinelva vurderes derfor å ha lokal verdi (C).» At søker skriver «oppfyller samsynligvis ikke kriteriene» vitner om en for dårlig kunnskapsgrunnlag, og at Naturmangfoldlovens paragraf 9, føre-var-prinsippet, igjen bør tre i kraft. Dette stemmer også overens med hva som står i den biologiske rapporten «i og med at det ikke er foretatt spesifikke fugle- eller fiskeundersøkelser i forbindelse med biologisk mangfoldrapporten, vil «føre-var-prinsippet» illegges stor vekt for disse fagtemaene».

Det vises også til Natur- Jeger og Fiskeforbundet i Troms sin høringsuttalelse som belyser at det har fremkommet feil informasjon i konsesjonssøknaden og at det må tas hensyn til røya.

Eksempler på negative effekter av vannkraftutbygging de løfter frem kan være:

- Tørrlegging av elveleier/strandsoner
- Tørrlegging av omliggende områder
- Neddemming
- Nedtapping av magasiner
- Erosjon og utvasking av næringsstoffer
- Skader på livet i elver
- Store og plutselige endringer i vannstanden som medfører stranding av bunndyr og fisk
- Endrede temperaturforhold og islegging

Vannkraftutbygging kan også ha negative effekter på naturtyper som er spesielt knyttet til vann/vassdrag, eksempel fossesprøytesoner og arter som er knyttet til slike områder

Tørrlagte elver

Jeg nevner her at det flere ganger har fremkommet i media at elver er blitt tørrlagt og at det finnes de som mener de har bevis for at dette ikke har vært 'uhell', men tiltak for å øke inntekter til kraftselskapet. Dette øker naturlig nok skepsisen og kan redusere tilliten til kraftselskapene.

Næringslivet i Lyngen

Visit Lyngenfjord skriver på sine nettsider: *Lyngsalpene er fjellrekken i hjerte av Lyngenfjorden og en viktig del av den arktiske geografien i området. Det kjente fjellområdet er 90 km langt og rundt 15-20 km bredt. Fjellene er kjempe populære blant off piste skientusiaster, dette på grunn av den uberørte naturen og snøforholdene.* Er noen villig til å påta seg ansvaret for å ødelegge reiselivet i Lyngen? Det er kjent at det er betydelig lavere terskel for ytterligere utbygging i områder som allerede er noe utbygd. Jeg mener at det ikke fritar verken primær utbygger eller de påfølgende.

Lyngsalpene, verneverdier og verdi av urørt natur.

Den 20. februar 2004 ble Lyngsalpan landskapsvernområde opprettet i statsråd. Dette sikrer et av Nord-Norges mest storslåtte og markante fjellområder for fremtiden. Verneområdet er preget av dramatiske tinder, breer, ville og trange daler og landskap som styrter fra høyfjell og rett ned i havet.

Området var vurdert verneverdig nok til å innlemme alle Lyngsalpene i en nasjonalpark. Verneverdien vil selvfølgelig også forringes om naturen i umiddelbar nærhet som her, eller områder med utsikt til, forringes.

Det sier seg selv. Vi må mene alvor med å ta vare på naturen. Som grunneier av hovedsakelig alle Lyngsalper over tidligere tregrense, og derfor nærmeste nabo, mener jeg har rett til å uttale meg.

Verdien av Karnes gård:

Verdien av Karnes gård vil man også kunne si forringes om naturen rundt forringes.

Oppsummering:

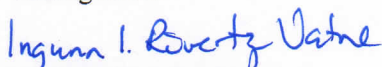
Jeg er ikke alene om å mene at det ikke er tilstrekkelig å gjøre konsensanalyser av enkelt konsesjon, men det bør gjøres helhetlige vurderinger i forhold til den utbyggingen som skjer. Tiltak bør gjøres for å ikke la mer av vår naturarv gå tapt, men heller se på mulighet for å optimalisere energiutviklingen i eksisterende kraftverk. Jeg mener det ikke er en annen sak å se på petroleumsvirksomhet i denne anledning heller. Heller ikke biodrivstoff, bioenergianlegg, reduksjon i forbruk etc. Vi bør ikke glemme at vi har tilstrekkelig fornybar energi til å varme alle bygninger i Norge. Vi har tilstrekkelig fornybar energi til å lage mat. Vi har så vidt jeg vet tilstrekkelig fornybar energi for å sikre avtalen med Sverige i forhold til el- sertifikater. Sverige har selv økende utvikling av fornybar energi. Jeg mener vi heller bør se til Sverige for selv å kunne produsere bioenergi av avfallet vårt. Vi må om ikke lenge klare oss uten petroleumsvirksomheten og jeg tror det er bedre om vi velger oss inn på riktig spor nå. Hvor mye vannkraft sparer vi ikke på å redusere oljeutvinningen ytterligere?

Vannkraft er ren energi, men vi har nok energi. Jeg vurderer den enorme utbyggingen til ikke å være bærekraftig. Kjenner vi alle konsekvensene av det vi driver med? I mitt liv har jeg dessverre erfart at det hovedsakelig er økonomisk vinning vi strekker oss etter. Og konsekvensene forsøker vi å dekke over. Bygger vi ut omtrent alt av fosser og elver bare ut for å forsvare videre oljeleting? For å forsvare et enormt CO2 utslipp? Det er naturen og de etter oss som vil lide i størst grad. De kan hovedsakelig ikke forsvare seg. Men jeg kan informere om at barnefamilier gikk i tog på Lyngseidet i vinter. Barna våre sa at de og ønsker norske vintere med skimuligheter i sine liv og de ønsker en god helse for seg og jordkloden. Skal vi tvinge dem til å tilgi oss? Jeg kan også nevne at jeg på Solhov, om jeg får tillatelse til drift, ønsker å forske i samarbeid med blant annet økologiske Karnes gård på hvordan reversere epigenetiske forandringer. Det er ingen usannhet at forurensning fra blant annet bilparken vår gir oss endringer i genene som nedarves til de neste generasjoner.

Som grunneier av naboeiendommen mener jeg at jeg har rett til å uttale meg. Jeg ber også NVE se på ikke bare antall vannkraftutbygginger som det er gitt konsesjon til i Lyngen kommune, men også i Lyngsalpene i nabokommunene og også de områder hvor man fra Lyngsalpene har utsikt over. Jeg mener det forringer verdien også for gården. Jeg kan ikke la være å protestere på den enorme utbyggingen som finner sted. Og jeg er ganske sikker på at jeg hadde forholdt meg stille om jeg visste det ville være nødvendig å bygge ut vannkraft for å redusere klimautslippene, men jeg er langt fra overbevist. Tvert i mot. Jeg ber derfor om at NVE ikke gir flere konsesjoner til vannkraftutbygging i Norge og da heller ikke til å bygge ut Reinelva i Lyngen.

Jeg ville vært uendelig stolt om Norges Vassdrag og Energidirektorat og Olje- og Energidepartementet tok de viktige grepene for fremtiden og jordkloden.

Vennlig hilsen

Ingunn Rivertz Vatne

Grunneier av Karnes gård inkl. umatrikulerte områder i Lyngsalpene